

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ĮSTATYMO NR. I-446 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS REFORMOS ĮSTATYMO NR. I-1607 9, 10, 15, 16, 17, 18, 19 IR 20 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS PAĖMIMO VISUOMENĖS POREIKIAMS ĮGYVENDINANT YPATINGOS VALSTYBINĖS SVARBOS PROJEKTUS ĮSTATYMO NR. XI-1307 2, 5, 7, 12 IR 15 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO PASKIRTIES ŽEMĖS ĮSTATYMO NR. IX-1314 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJŲ PLANAVIMO IR STATYBOS VALSTYBINĖS PRIEŽIŪROS ĮSTATYMO NR. XII-459 2, 3 IR 28 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJŲ PLANAVIMO ĮSTATYMO NR. I-1120 45 IR 47 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS SAUGOMŲ TERITORIJŲ ĮSTATYMO NR. I-301 30 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIEČIŲ NUOSAVYBĖS TEISIŲ Į IŠLIKUSĮ NEKILNOJAMĄJĮ TURTĄ ATKŪRIMO ĮSTATYMO NR. VIII-359 4 IR 17 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 589 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS MIŠKŲ ĮSTATYMO NR. I-671 4, 41, 5, 13 IR 15 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS NEKILNOJAMOJO TURTO KADASTRO ĮSTATYMO NR. VIII-1764 1 IR 4 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS GEODEZIJOS IR KARTOGRAFIJOS ĮSTATYMO NR. IX-415 2, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 19, 20, 21, 24, 27 IR 31 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS SAVIVALDYBIŲ INFRASTRUKTŪROS PLĖTROS ĮSTATYMO NR. XIII-2895 4, 6, 10 IR 16 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS PAJŪRIO JUOSTOS ĮSTATYMO NR. IX-1016 6 IR 10 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO KODEKSO 9 IR 231 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS KOMPENSACIJŲ UŽ VALSTYBĖS IŠPERKAMĄ NEKILNOJAMĄJĮ TURTĄ DYDŽIO, ŠALTINIŲ, MOKĖJIMO TERMINŲ BEI TVARKOS, TAIP PAT VALSTYBĖS GARANTIJŲ IR LENGVATŲ, NUMATYTŲ PILIEČIŲ NUOSAVYBĖS TEISIŲ Į IŠLIKUSĮ NEKILNOJAMĄJĮ TURTĄ ATKŪRIMO ĮSTATYME, ĮSTATYMO NR. VIII-792 8 IR 10 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VANDENS ĮSTATYMO NR. VIII-474 15 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽELDYNŲ ĮSTATYMO NR. X-1241 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ ŽEMĖS NAUDOJIMO SĄLYGŲ ĮSTATYMO NR. XIII-2166 9 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS KELIŲ ĮSTATYMO NR. I-891 10 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
(TOLIAU VISI KARTU– PROJEKTAI)
(TAP NR. TAP-22-688) (TAIS NR. 22-3267(2))**

2022-04-25 Nr.NV-1098

Vilnius

Skubiai įvertinę Projektų atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Atkreiptinas dėmesys, kad Vyriausybės įstatymo 38 straipsnio 2 dalis nustato, kad „Vyriausybei teikiamas teisės akto projektas, susijęs ne tik su jį parengusios (teikiančios) institucijos kompetencija, bet ir su kitų institucijų kompetencija, turi būti su jomis derintas Vyriausybės darbo reglamento nustatyta tvarka, išskyrus atvejus, <..>.“ Vyriausybės darbo reglamento 50 punktas nustato atvejus, kai yra privaloma projektą (projektus) derinti pakartotinai, t. y. kai „teisės akto projektas buvo pakeistas iš esmės“. Atsižvelgiant į suinteresuotoms institucijoms teiktų Žemės įstatymo ir kitų įstatymų projektų paketo apimtį ir teisinį reguliavimą, bei atsižvelgiant į tai, kad kai kurių įstatymų pakeitimo buvo atsisakyta, darytina išvada, kad Vyriausybei pateiktas įstatymų projektų paketas yra pasikeitęs iš esmės – lyginant jį su teiktuoju derinti su suinteresuotomis institucijomis ir kitais subjektais, visuomene.

Pažymėtina, kad Konstitucinis Teismas, aiškindamas Konstitucijos 94 straipsnio 2 punktą, ne kartą yra konstatavęs, kad pagal Konstituciją Vyriausybė, leisdama teisės aktus, turi laikytis galiojančių įstatymų (2001 m. gruodžio 18 d., 2007 m. rugpjūčio 13 d., 2015 m. birželio 16 d. nutarimai), taigi ir tų, kuriuose nustatyta teisės aktų priėmimo tvarka. Ji turi laikytis įstatymų nustatytos Vyriausybės nutarimų parengimo, įvertinimo, derinimo, svarstymo, balsavimo dėl jų tvarkos (2007 m. rugpjūčio 13 d. nutarimas). Pažymėtina, kad Vyriausybės pareiga laikytis įstatymuose nustatytos teisės aktų priėmimo tvarkos ne tikai gali, bet ir turi būti traktuojama kaip konstitucinė pareiga. Priimant teisės aktus negalima ignoruoti nė vieno įstatymuose nustatytos teisės aktų priėmimo tvarkos etapo ar taisyklės; būtinybė teisės aktus priimti nuosekliai laikantis įstatymuose nustatytos teisės aktų priėmimo tvarkos kyla iš Konstitucijos.

Atsižvelgiant į nurodytą Konstitucinio Teismo praktiką, ir vadovaujantis Vyriausybės įstatymo 38 straipsnio 2 dalimi, Projektai (jų pasikeitusios siūlomos esminės teisinio reguliavimo nuostatos) turėjo būti derintos Vyriausybės darbo reglamento nustatyta tvarka pakartotinai.

Tuo labiau, kad nuo pirminio paketo šis įstatymų projektų paketas skiriasi iš esmės, todėl negali susidaryti tokia situacija, kai derinami įstatymų projektai su suinteresuotomis institucijomis vienokie, o su iš esmės pasikeitusiu teisiniu reguliavimu įstatymų projektai pateikiami svarstyti Vyriausybei. Atsižvelgiant į tai, kad Projektuose siūlomos nuostatos nebuvo derintos su suinteresuotomis institucijomis ir socialiniais partneriais, Projektai turėtų būti pateikti jiems derinti pakartotinai Vyriausybės darbo reglamento nustatyta tvarka.

Dėl Projektų aiškinamojo rašto

2.1. Projektų Siūlytina peržiūrėti Projektų aiškinamojo rašto 4 pusl. 3 punkte dėstomus argumentus, kadangi atsižvelgiant toliau Projektų aiškinamajame rašte pateikiamą informaciją apie

sudaromų sutarčių ir atliekamų kitų veiksmų per metus skaičių – keletas bylų nerodo (nepagrindžia) tame punkte nurodomų teiginių, o bylų apimtis – problemos masto.

2.2. Projektų aiškinamojo rašto 5 pusl. pateikiamas NŽT vykdomų perteklinių procedūrų pavyzdys, kartu nurodant, kad „*netinkamai atlikus situacijos analizę ir statinio naudojimo poreikių įvertinimą, pasekmės atsiliepia tolesniuose teritorijos vystymo etapuose*“. Manytina, kad šis teiginys greta paaiškinimo dėl formuojamo žemės sklypo esamiems statiniams eksploatuoti yra nelogiškas ir teisiškai klaidingas, kadangi teisės aktai nenumato, kad formuojant žemės sklypą prie esamų pastatų turėtų būti įvertinta galima plėtra. Pažymėtina, kad Lietuvos Aukščiausias Teismas ne vienoje byloje yra suformavęs priešingą aiškinimą – kad valstybinės žemės reikšmė, paskirtis ir jos visuomeninė reikšmė lemia – kad būtų formuojamas racionalus tam konkrečiam statiniui reikalingas eksploatuoti žemės sklypas. Per didelis sklypas, orientuotas ne į esamo statinio eksploatacijai reikalingą plotą, bet į galimą, numatomą, potencialią plėtrą, pažeistų valstybės turto disponavimo principus ir sudarytų sąlygas neracionaliam valstybinės žemės naudojimui. Atsižvelgiant į tai, siūlytina tikslinti, prirėkus – atsisakyti Projektų aiškinamojo rašto atitinkamų teiginių.

3. Atsižvelgiant į tai, kad pagal Seimo statuto 135 straipsnio 3 dalies 9 punktą inkorporuotinais į teisinę sistemą teisės aktais laikytini tik įstatymai, susiję su teikiamu įstatymo projektu, siūlytina atitinkamai tikslinti Projektų aiškinamąjį raštą dėl inkorporuotinių teisės aktų keitimo ar pripažinimo netekusiais galios. Reikiamus keisti įgyvendinamuosius teisės aktus reikėtų nurodyti Projektų aiškinamojo rašto 12 punkte.

Dėl Žemės įstatymo projekto

4. Projektų rengėjas turėtų pagrįsti Žemės įstatymo projekto keičiamo įstatymo 2 straipsnio 11 dalies keičiamos sąvokos priežastis, jas atskleisti Projektų aiškinamajame rašte. Taip pat atkeiptinas dėmesys, kad nauja sąvoka turėtų derėti su CK 4.100 straipsnio 1 dalimi, nustatančia, kad *paimti daiktą ar kitą turtą, priklausantį asmeniui privačios nuosavybės teise, visuomenės poreikiams leidžiama tik išimtiniais atvejais ir tik įstatymų nustatyta tvarka*. Siūlytina buvusios sąvokos pradžią palikti.

5. Projektų rengėjas turėtų pagrįsti Žemės įstatymo projektu keičiamo įstatymo 2 straipsnio 13 dalies keičiamos sąvokos priežastis, jas atskleisti Projektų aiškinamajame rašte. Taip pat siūloma nauja sąvoka turėtų būti įvertinta santykyje su CK 1.109 straipsniu, nustatančiu, kad *civilinių teisių objektu gali būti identifikuotas ir įstatymų nustatyta tvarka įregistruotas žemės sklypas*. Svarstytina, ar pagrįstai iš sąvokos yra išbraukiamas žemės sklypo sudėtinis bruožas – kadastro duomenys. Projektų rengėjas turėtų tokį žemės klypo sąvokos pokytį pagrįsti, taip pat įvertinti galimą taikymą būsimiems teisiniams santykiams, jo pakeitimą po sąvokos patikslinimo, arba nurodyto keitimo šioje apimtyje atsisakyti.

6. Atsižvelgiant į Žemės įstatymo 1 straipsnyje nustatytą šio įstatymo teisinio reguliavimo apimtį, siūlytina atsisakyti Žemės įstatymo projektu keičiamo įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje nustatomo papildomo, nes iš vienos pusės jis yra perteklinis, nes CK taikymą nustato pats CK, kartu, negalima vienareikšmiškai suvienodinti žemės disponavimo pagal CK ir valdymo ir naudojimo apribojimų, taip pat ir perleidimo ypatumų pagal specialius įstatymus – kas yra viešosios teisės dalis. Civilinė privatinė teisė iš viso neturėtų „konkuruoti“ su viešąja teise, todėl nuoroda „ *tiek, kiek neprieštarauja Civiliam kodeksui*“ yra netiksli ir ydinga.

7. Žemės įstatymo projektu keičiamo įstatymo 8 straipsnio 7 dalyje teikiama nuoroda į kitą šio įstatymo straipsnį turėtų būti tikslinama, nes dabar duodama nuoroda į straipsnį, kuris vadinasi „Valstybinė žemėtvarkos planavimo dokumentų priežiūra“, ir ji nereglamentuoja atlyginimo už paimamą visuomenės poreikiams žemę. Analogiška pastaba taikytina ir kitiems straipsniams, pvz. Žemės įstatymo projektu keičiamo įstatymo 9 straipsnio 19 daliai, todėl siūlytina nuorodas peržiūrėti sistemiškai pakartotinai visame Žemės įstatymo projekte.

8. Atsižvelgiant į Teritorijų planavimo įstatymo 2 straipsnio 43 dalyje įtvirtintą sąvoką, siūlytina Žemės įstatymo projektu keičiamo įstatymo 9 straipsnio 6 dalies 3 punkte išbraukti žodį „laikomiesiems“ kaip perteklinį ir vartoti analogišką sąvoką iš Teritorijų planavimo įstatymo. Atitinkamai peržiūrėti ir kitas Žemės įstatymo projekto nuostatas, pvz. Žemės įstatymo projektu keičiamo įstatymo 45 straipsnio 1 dalies 1 punktą.

9. Siūlytina Žemės įstatymo projektu keičiamo įstatymo 22 straipsnio 7 dalyje palikti išlygą „jeigu įstatymai nenustato kitaip“, nes nepalikus tokios išlygos išeitų, kad, pirma, visais atvejais mokama kompensacija Vyriausybės nustatyto dydžio, antra, įstatymai negalėtų (nes tokiu atveju kitoks teisinis reguliavimas nederėtų su nustatytuoju Žemės įstatyme) nustatyti kitokio apskaičiavimo ir atlyginimo mechanizmo.

10. Žemės įstatymo projektu keičiamo įstatymo 23 straipsnyje nustatomas naujas teisinis reguliavimas dėl pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir būdo (būdų) nustatymo. Pažymėtina, kad šie svarbūs ir esminiai pakeitimai nebuvo derinti su suinteresuotomis institucijomis ir socialiniais bei ekonominiais partneriais. Taip pat toks teisinis reguliavimas nėra atskleistas ir pagrįstas Projektų aiškinamajame rašte. Teisėkūros principai reikalauja, kad naujas siūlomas teisinis reguliavimas būtų aiškus, nedviprasmiškas, nuoseklus. Šiuo atveju, siūlomas teisinis reguliavimas neatitinka teisėkūros principų, t. y. iš nurodyto teisinio reguliavimo nėra aišku, kas turima omenyje nurodant „vietovės lygmens bendruosius planus, kuriuose nustatomas detaliųjų planų teritorijos naudojimo reglamentas“. Pažymėtina, kad vietovės lygmens bendrųjų planų ir detaliųjų planų pagal savo esmę sprendiniai, jų turinys, turėtų skirtis (ir paprastai skiriasi), todėl toks suvienodinimas per teritorijos naudojimo reglamentą yra diskutuotinas (abejotinas) ir turėtų būti pagrįstas.

Antra, tokios teritorijos išskyrimas kaip „žemės sklype, esančiame teritorijoje, kuriai neparengti, nepradėti rengti ir (ar) vadovaujantis Teritorijų planavimo įstatymu, neturi būti rengiami detalieji planai arba vietovės lygmens bendrieji planai, kuriuose nustatomas detaliųjų planų teritorijos naudojimo reglamentas, - pagal savivaldybės lygmens bendrąjį planą ir (ar) vietovės lygmens bendrąjį planą, jei šis parengtas“, teisiškai nėra pagrįstas, o pats teisinis reguliavimas nėra aiškus ir konkretus, t. y. siūlomame reguliavime gali atsirasti daug subjektyvumo ir skirtingo vertinimo, nors teisės aktuose to neturėtų būti, todėl subjektyvi aplinkybė, kad atitinkamas planas neparengtas ar nepradėtas rengti, neturėtų būti skirtingo teisinio reguliavimo pasekmė. Siūlytina tokio teisinio reguliavimo atsisakyti.

Tuo labiau, kad Konstitucinis Teismas, aiškindamas konstitucinį teisinės valstybės principą, savo aktuose ne kartą yra konstatavęs, kad teisinio tikrumo, aiškumo imperatyvas suponuoja tam tikrus privalomus reikalavimus teisiniam reguliavimui: jis privalo būti aiškus ir darnus, teisės normos turi būti formuluojamos tiksliai, jose negali būti dviprasmybių (Konstitucinio Teismo 2003 m. gegužės 30 d., 2004 m. sausio 26 d., 2008 m. gruodžio 24 d., 2009 m. birželio 22 d. nutarimai, 2010 m. balandžio 20 d. sprendimas, 2010 m. gegužės 13 d. nutarimas).

11. Žemės įstatymo projektu keičiamo įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje daromi pakeitimai turėtų būti atskleisti ir pagrįsti Projektų aiškinamajame rašte. Pažymėtina, ir tai, kad siūlomas teisinis reguliavimas nebuvo derintas su suinteresuotomis institucijomis ir socialiniais bei ekonominiais partneriais, taip pat jis tiesiogiai nėra susijęs su įstatymų projektų paketu daroma reforma. Dėl nurodytos priežasties Projektų rengėjas turėtų įvertinti, ar tikslinga šiuo etapu šiuo pakeitimus įtraukti į įstatymų projektų paketą.

12. Vertinant Žemės įstatymo projektu keičiamo įstatymo 27 straipsnyje daromus pakeitimus, pažymėtina, kad turėtų būti baigiamosiose nuostatose ir (ar) Projektų aiškinamajame rašte aprašyta kaip bus techniškai įgyvendinamas šis keitimas, t. y. išplėtus objektų (reikmių) ratą, kuriems nustatoma konservacinė žemės paskirtis turėtų būti teisinis mechanizmas tokią paskirtį įtvirtinti (keisti), kartu turėtų būti aptarta, ką daryti su tais žemės sklypais, kurie įsigaliojus įstatymui bus pagal įstatymą priskiriami konservacinės paskirties žemei, tačiau realybėje bus nustatyta iš anksčiau jiems kitokia paskirtis. Siūlytina šiuo aspektu įvertinti baigiamųjų nuostatų papildymo poreikį.

13. Siūlytina pagrįsti Projektų aiškinamajame rašte Žemės įstatymo projektu keičiamo įstatymo 32 straipsnio 4 dalies 5 punkto pakeitimą.

14. Žemės įstatymo projekto 2 straipsnio 3 dalyje tikslinti nuorodą į keičiamą straipsnio dalį.

15. Siekiant lingvistiškai suderinti Žemės įstatymo projekto 2 straipsnio 4 dalį keičiamo įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktus, siūlytina iš nurodyto 2 punkto išbraukti žodį „viso“,

kadangi pats įstatymas neriboja miestuose esančios žemės perdavimo, o jo apimtis turėtų būti savivaldybės pasirinkimo diskrecijos teisė.

16. Vertinant Žemės įstatymo projekto 2 straipsnio keičiamo įstatymo 7 straipsnio 2 dalį, pažymėtina, kad negali būti bendro pobūdžio su žemės sklypu nesusijusių reikmių, kurioms valstybinės žemės sklypas galėtų būti perduodamas savivaldybėms patikėjimo teise. Siekiant įgyvendinti Konstitucinio Teismo išaiškinimus, pagal kuriuos teismas aiškindamas konstitucinį teisinės valstybės principą, savo aktuose ne kartą yra konstatavęs, kad teisinio tikrumo, aiškumo imperatyvas suponuoja tam tikrus privalomus reikalavimus teisiniam reguliavimui: jis privalo būti aiškus ir darnus, teisės normos turi būti formuluojamos tiksliai, jose negali būti dviprasmybių (Konstitucinio Teismo 2003 m. gegužės 30 d., 2004 m. sausio 26 d., 2008 m. gruodžio 24 d., 2009 m. birželio 22 d. nutarimai, 2010 m. balandžio 20 d. sprendimas, 2010 m. gegužės 13 d. nutarimas), turėtų būti atisakyta neapibrėžtų reikmių, t. y. keičiamo įstatymo 7 straipsnio 2 dalies i ir j papunkčių, o kitas reikmes formuluoti analogiškai (taip pat), kaip yra jos nustatytos Žemės įstatymo projekto 1 straipsnyje.

17. Vertinant Žemės įstatymo projekto 2 straipsnio keičiamo įstatymo 7 straipsnio 4 dalies nuostatas, neturėtų būti priėmimo-perdavimo aktas Vyriausybės nutarimo priedas. Siūlytina nustatyti, kad priėmimo-perdavimo aktas sudaromas atskirai kaip dokumentas, priešingu atveju kiekvieną kartą keičiant priėmimo perdavimo aktą reikėtų keisti ir Vyriausybės nutarimą – nors tai nebūtų teisiškai logiška ir racionalu.

18. Žemės įstatymo projekto 2 straipsnio keičiamo įstatymo 7 straipsnio 13 dalyje, svarstyti, ar nuoroda į šio įstatymo 45 straipsnio 1 dalį neturėtų apimti ir 10 punkto.

19. Žemės įstatymo projekto 2 straipsnio keičiamo įstatymo 8 straipsnio 8 dalyje tikslintina nuoroda į kitą šio įstatymo straipsnį.

20. Projektų rengėjas turėtų pagrįsti Žemės įstatymo projekto 2 straipsnyje reglamentuojamo valstybinės žemės nuomos sutarčių pratęsimą, taip pat įvertinti, ar toks teisinis reguliavimas atitinka racionalų valstybinės žemės naudojimą ir visuomeninę žemės paskirtį.

21. Įvertinus Žemės įstatymo projekto 2 straipsnio keičiamo įstatymo 9 straipsnio 10 dalies teisinį reguliavimą, siūlytina įvertinti, ar analogiškos nuostatos (saugikliai) neturėtų būti taikomos ir neatlygintinio perdavimo atvejais.

22. Projektų rengėjas turėtų Projektų aiškinamajame rašte pagrįsti Žemės įstatymo projekto 2 straipsnio keičiamo įstatymo 30 straipsnio 2 dalies teisinį reguliavimą (kodėl tokie pakeitimai daromi ir kaip tai įtakos teisinius santykius tarp asmenų).

23. Atsižvelgiant į šios išvados pastabą dėl Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo projekto, Projektų rengėjas turėtų pakartotinai įvertinti Žemės

įstatymo projekto 2 straipsnio keičiamo įstatymo 32 straipsnio 5 dalies 4 punkto nuostatas (jų atitiktį Konstitucinio ir kitų teismų praktikai).

24. Žemės įstatymo projekto 2 straipsnio keičiamo įstatymo 32 straipsnio 5 dalies 5 punkte turėtų būti įrašyti žodžiai „šio įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka“.

25. Vertinant Žemės įstatymo 2 straipsnio keičiamo įstatymo 35-1 straipsnio 1 dalies nuostatas, manytina, kad jos nederą su Konstitucijoje ir Vyriausybės įstatyme Vyriausybei nustatytomis funkcijomis, t. y. neaišku, kaip pagal Žemės įstatymą Vyriausybė vykdytų valstybinės žemės sandorių priežiūrą ir kontrolę kartu su Nacionaline žemės tarnyba. Siūlytina palikti vieną instituciją – Nacionalinę žemės tarnybą kaip kontrolę ir priežiūrą atliekančią instituciją.

26. Žemės įstatymo projekto 2 straipsnio keičiamo įstatymo 35-2 straipsnio 2 dalyje (ir visur kitur projekte) greta žodžių „neatitinka šio ar kitų įstatymų ar Vyriausybės nutarimų“ įrašyti „ir kitų teisės aktų“, kadangi dalis kompetencijos ir teisinio reguliavimo bus realizuojama (įgyvendinama) per Vyriausybės įgaliotą instituciją ar aplinkos ministrą.

27. Vertinant Žemės įstatymo projekto 2 straipsnio keičiamo įstatymo 35-2 straipsnio 5 dalies atskaitos momentą dėl kreipimosi į teismą, svarstyтина, ar tai neturėtų būti ne pažeidimo paaiškinimo diena, o savivaldybės atsisakymo ar neveikimo per nustatytą terminą pateikti savo sprendimą diena.

Dėl Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo projekto

28. Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo projekto 2 straipsnyje (keičiamo įstatymo 17 straipsnio 1 dalis) daromi pakeitimai nėra pagrįsti Projektų aiškinamajame rašte, taip pat toks teisinis reguliavimas yra ydingas – kadangi piliečių prašymų nagrinėjimas atkurti nuosavybės teises į žemę, mišką ir vandens telkinius yra beveik pasibaigęs, todėl keisti teisinį mechanizmą nėra teisiškai racionalu ir proporcinga. Tuo labiau, kad savo esme nuosavybės teisių atkūrimas galėtų būti prilygintas nekilnojamojo turto perleidimui specialia tvarka (priimant sprendimą dėl nuosavybės teisių atkūrimo), todėl Projektų rengėjas turėtų įvertinti ir Konstitucinio Teismo doktriną. Atsižvelgiant į tai, siūlytina nekeisti teisinio reguliavimo, t. y. atsisakyti Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo projekto 2 straipsnyje daromų pakeitimų.

Dėl Geodezijos ir kartografijos įstatymo projekto

29. Projektų rengėjas turėtų Projektų aiškinamajame rašte pagrįsti Geodezijos ir kartografijos įstatymo projekto 15 straipsnio 2 dalies (keičiamo įstatymo 27 straipsnio 4 dalies) daromus pakeitimus (šio įstatymo projekto pakeitimų esmė Projektų aiškinamajame rašte nėra atskleista).

Dėl Miškų įstatymo projekto

30. Atsižvelgiant į Miškų įstatymo projekte daromus pakeitimus ir šio įstatymo projekto 3 straipsnyje (5 straipsnio 5-1 dalies) siūlomą nustatyti teisinį reguliavimą, nustatantį, kad *savivaldybės atlieka valstybinę funkciją – prižiūri, augo ir tvarko joms patikėjimo teise perduotą valstybinę miško žemę*, bei į Žemės įstatymo projektu siūlomą nustatyti teisinį reguliavimą dėl savivaldybėms miestuose perduodamos žemės ir sklypų apimties, turėtų būti nustatytas Miškų arba Žemės įstatymo projekte papildomas teisinis reguliavimas (saugikliai) dėl miesto miškų. Pažymėtina, kad dabar galiojantis teisinis reguliavimas nedraudžia savivaldybėms miestų miškus paversti kitomis naudmenomis, keisti tokių sklypų paskirtį, iškirsti mišką. Siekiant užtikrinti ne tik tam tikros visuomenės, jos dalies ar atskirų suinteresuotų pusių interesus, bet ir užtikrinti miesto miškų kaip visuotinės vertybės išsaugojimą ateities kartoms bei racionalų jų tvarkymą bei naudojimą, kas kartu yra viešojo intereso dalis, bei siekiant teisinės pusiausvyros tarp įvairių suinteresuotų grupių, siūlytina papildomai nustatyti, kad inicijuoti patikėjimo teise perduotų miesto miškų pertvarkymą (keisti žemės sklypo ribas, pagrindinę žemės naudojimo paskirtį, naudojimo būdą, paversti miško žemę kitomis naudmenomis) be Vyriausybės sutikimo draudžiama.

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Eglė Izokaitytė

Eglė Izokaitytė, tel. +37070663832, el. p. egle.izokaityte@lrv.lt